

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС

**Методика вивчення української літератури в ЗЗСО: інноваційна
парадигма**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Галузь знань А Освіта

Освітня кваліфікація: Магістр середньої освіти за предметною спеціальністю
Середня освіта (Українська мова і література)

Професійна кваліфікація: Вчитель-магістр української мови і літератури закладу загальної
середньої освіти

Затверджено на засіданні
кафедри української літератури
Протокол №1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика вивчення української літератури в ЗЗСО: інноваційна парадигма
Викладач (-і)	Слоньовська Ольга Володимирівна
Контактний телефон викладача	(0342)596074
E-mail викладача	olga.slonovska@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 годин).
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні консультації: 30 год. Понеділок 11.30-13.30. Кафедра української літератури, 303 ауд. Онлайн-консультації: 30 год. Розклад присутності викладача: субота з 11.30-13.30 viber (+3800991329355).
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення дисципліни є ознайомлення з особливостями сучасної методики викладання української літератури у загальноосвітніх навчальних закладах. Курс покликаний допомогти студентам-магістрам набутти належних знань з методики викладання української літератури переважно у середніх загальноосвітніх школах I – III рівнів (та інших загальноосвітніх закладах), підготувати студентів-філологів до практичної діяльності, сформувати в них теоретичні й практичні вміння створювати ефективні навчально-виховні ситуації в освітньому та виховному процесі з вагомим використанням сучасних технологій навчання, відпрацьовувати практичні вміння та навички науково-дослідницької діяльності (наприклад, навчити учнів створювати проекти, готувати роботи на конкурс в МАН), формувати національну свідомість, естетичні смаки й основні вектори самоосвіти.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Познайомити студентів з історією виникнення, розвитку та становлення навчальної дисципліни «Методики викладання української літератури». Дати основні поняття специфіки роботи вчителя української мови і літератури в школі: а) ознайомитися з чинною програмою, підручниками рівня стандарту і профільного рівнів; практикою навчання шкільного курсу української літератури учнів різнорівневих вікових груп; з сучасним методичним інструментарієм, покликаним оптимізувати роботу вчителя-словесника та учня; зосередити увагу студентів-бакалаврів на особливостях шкільних видів аналізу тексту, значенні базових знань для сприйняття та розуміння учнями тексту, ролі позакласної та факультативної роботи для успішної реалізації кінцевої мети достатньо високої літературної освіти випускника загальноосвітнього закладу. Матеріали всіх лекційних та практичних занять із предмета безпосередньо стосуються комплексної підготовки студентів-філологів до роботи у навчальних закладах різних рівнів акредитації через призму знайомства з історичною складовою становлення та розвитку навчальної дисципліни; її специфікою у загальноосвітній школі I-III ступенів акредитації з українською мовою навчання та навчальних освітніх закладах IV рівня; визначенні основних проблем викладання української	

літератури в школі та пошуку подолання всіх труднощів і проблем на цьому поприщі. Формувати у студентів потребу на практиці ставати креативними вчителями-словесниками. Досягти повного розуміння студентами-бакалаврами загальних засад методики викладання української літератури у школі; оволодіння основами педагогічної теорії, дидактикою, принципу логічного формування у студентів здатності до свідомого вибору засобів педагогічного впливу відповідно до різних ситуацій для успішного вирішення проблем навчання, виховання і освіти. Забезпечення належної теоретичної і практичної підготовки студентів до подальшої роботи у школі; вироблення практичних навичок й умінь використання сучасних літературознавчих методологій в школі, зокрема психоаналізу, герменевтики, компаративістики й азів міфологічної критики. Навчити практично реалізувати набутки загальної вікової психології, педагогіки, історії української літератури, теорії літератури, українською культурою в цілому, мистецтвом українського народу. Цілепокладанням курсу є оптимальне забезпечення студентів сучасними фундаментальними основами методики української літератури для подальшого їх використання в іпостасі вчителя української мови і літератури загальноосвітньої середньої школи чи інших навчальних закладів, які гарантують своїм випускникам атестати про здобуття середньої освіти.

4. Програмні компетентності та результати навчання

ІК

Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

ЗК-2. Здатність до здійснення науково-педагогічних досліджень, розроблення проєктів та генерування нових ідей у галузі освіти.

ЗК-7. Вміння взаємодіяти в педколективі, налагоджувати міжособистісну комунікацію з учасниками освітнього процесу.

ЗК-10. Здатність поважати погляди представників інших культур, цінувати різноманіття та мультикультуральність, дотримуватися гендерної рівності, зважати на права людей з особливими потребами.

СК-2. Уміння поглиблювати теоретичні та практичні знання з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

СК-4. Здатність розуміти тенденції в науці та освіті, готовність до використання інновацій у професійній діяльності.

СК-7. Здатність планувати, організовувати, виконувати та презентувати прикладне дослідження з української мови / літератури, застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

СК-12. Здатність до усвідомлення національно-світоглядного, художньо-виховного, творчо-розвивального потенціалу української мови та літератури, вміння враховувати національні, етнічні, регіональні особливості освітнього процесу, формувати національно свідому особистість.

ПР-02. Усвідомлює специфіку предметної області, орієнтується в різних лінгвістичних напрямках і школах, літературних напрямках і течіях, критично осмислює історичні надбання та новітні досягнення мовознавчої і літературознавчої науки.

ПР-04. Здійснює науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу,

демонструє вміння класифікувати, упорядковувати й узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей здобувачів освіти.

ПР-05. Володіє вміннями виконувати власне дослідження, визначає і характеризує основні принципи та методи науково-педагогічних досліджень, демонструє навички узагальнення й презентації отриманих результатів.

ПР-07. Володіє методикою розробки освітніх проєктів, аналізує спроможність управління процесом їх упровадження, прогнозує очікувані результати.

ПР-13. Володіє здатністю до самостійного та автономного навчання впродовж життя за індивідуальною траєкторією розвитку, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, мотивує учнів до саморозвитку.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	24
семінарські заняття / практичні / лабораторні	24
самостійна робота	42

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	A4.01 Середня освіта (Українська мова і література)	1-й курс	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Методика як педагогічна наука	2	2	4
Тема 2. Особливості розвитку методики викладання української літератури у ХХІ ст.	2	2	6
Тема 3. Чинні програми та діючі підручники з української літератури в школі та науково-методичні посібники для посібники для вчителів.	4	4	4
Тема 4. Урок української літератури як основна форма організації навчального процесу	4	4	6
Тема 5. ТЗН, наочність та інтерактивні методи на уроках української літератури. Інноваційні методи навчання	4	4	6
Тема 6. Проблемні ситуації на уроках української літератури як форма поглибленого опанування учнями змістом і проблематикою художнього тексту	4	4	6
Тема 7. Інтегровані уроки та їх особливості	2	2	5
Тема 8. Особливості вивчення літератури рідного краю	2	2	5

ЗАГ.	24	24	42
------	----	----	----

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Екзамен, максимальна оцінка – 100 балів. Оцінка включає: 50 балів – оцінка за практичні заняття, 3 них: 30 балів – оцінка за практичні заняття, 10 балів - контрольна робота, 5 балів – самостійна робота, 5 балів – неформальна освіта
Вимоги до письмових робіт	Контрольна робота, що складається з теоретичного, практичного та творчого завдань, - 10 балів (теоретичне – 2 б., практичне – 3 б., творче - 5 б.). На денній форм навчання контрольна робота виконується на передостанньому практичному занятті. <u>Критерії оцінювання контрольної роботи:</u> <u>Теоретичне питання (макс 2 бали):</u> повністю розкрито питання, визначено чітко терміни та поняття, наведено відповідні приклади. <u>Практичне питання (макс. 3 бали):</u> повністю розкрито питання, що демонструє вміння застосовувати набуті теоретичні знання <u>Творче завдання (макс 5 балів):</u> власні інтепретації, роздуми та осмислення вивченого матеріалу <u>Зразок контрольної роботи:</u> 1. Національна ідентичність 2. Українознавство як наука 3. Відомі митці рідного краю
Семінарські заняття	Оцінюється робота над тематичними розділами упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість балів (30) за практичні заняття розраховується електронним журналом https://webportal.pnu.edu.ua/ автоматично. Критерії оцінювання усних відповідей на практичних заняттях: «відмінно» (5 балів) - зміст відповіді повністю відповідає питанню, думки викладаються логічно та послідовно, приклади доречні, висновки обґрунтовані. Знання та вміння використовувати лекційний матеріал та додаткову літературу. Власне бачення проблеми. Дотримання правил академічної доброчесності. «добре» (4 бали) – зміст відповіді фактично відповідає окресленим питанням, приклади доречні, але не завжди чіткі та послідовні. Висновки не завжди обґрунтовані. Не завжди є власне бачення проблеми. Дотримання правил академічної доброчесності. «задовільно» (3 бали) - зміст частково відповідає питанню, наведені приклади невдалі або не завжди є доречними, висновки практично відсутні. Немає власного бачення проблеми. Дотримання правил академічної доброчесності.

	«незадовільно» (2 бали) - зміст відповіді не відповідає питанню або відповіді немає взагалі. Порушення правил академічної доброчесності.
Умови допуску до підсумкового контролю	Система оцінювання успішності передбачає три етапи контролю. Перший – це поточний контроль, який має на меті регулярно оцінювати розуміння та освоєння навчального матеріалу студентами з даного курсу. В рамках цього контролю оцінюється якість виконання практичних, творчих і пошукових завдань, які включають аудиторну і позааудиторну роботу, а також здатність усно або письмово відтворювати навчальний матеріал. Важливою частиною поточного контролю є перевірка. Критерії оцінювання самостійної роботи (макс. 20 балів): виконання зазначених завдань самостійної роботи у повному обсязі, враховується творчий підхід та оригінальність вирішення завдань. Другий етап – модульний контроль, призначений для оцінки ступеня засвоєння студентами певної частини навчального матеріалу, що формує окремий навчальний модуль. Під час модульного контролю студенти виконують контрольну роботу, яка включає різноманітні тестові завдання для перевірки їхньої теоретичної підготовки та їхню здатність вирішувати практичні завдання. Третім етапом є підсумковий контроль, який включає тестову перевірку рівня засвоєння студентами теоретичного матеріалу з курсу в системі дистанційного навчання. Студенти з низьким рівнем успішності (менше 50 б.) мають право перездати певні теми під час консультацій до початку талону №2.
Підсумковий контроль	Формою контролю є екзамен
7. Політика навчальної дисципліни	
<u>Письмові роботи:</u> виконуються студентами самостійно з дотриманням принципів академічної доброчесності. <u>Академічна доброчесність:</u> списування під час контрольних робіт заборонено. Студенти мають дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагиату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 2)» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf <u>Відвідування занять:</u> відвідування занять є обов’язковим, пропущені заняття з поважної причини відпрацьовуються. Студенти, які не набрали 50 балів за результатами підсумкового контролю за талонами №2 і №3, мають право пройти цей курс повторно, відповідно до «Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 4)» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають самостійно опрацювати навчальний матеріал і здати всі види контролю, відповідно до	

«Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Неформальна освіта регулюється «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3)»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Студентам рекомендується пройти курс «Цифровий учитель» (<https://study.ed-era.com/uk/courses/course/4033>)

8. Рекомендована література

1. Башманівська Л. А. Методика навчання української літератури: від теорії до практики: навчально-методичний посібник. Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 148 с.
2. Куцевол О. М. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія): навчальний посібник. К.: Освіта України, 2009. 464 с. 143
3. Маркуляк Лариса. Особливості вивчення індивідуального стилю письменника:шкільна парадигма. Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал. Серія «Історичні та філологічні науки» Current issues of Social studies and History of Medicine/Joint Ukrainian-Romanian scientific journal. Series «Historical and philological sciences»/ редколегія А. Мойсей, Ш. Пуріч. Чернівці-Сучава: БДМУ. 2024.№1 (37). С.111 - 114.
4. Мірошніченко Л. В. Навчальний посібник до вивчення курсу «Методика викладання української літератури в середній школі». Дніпропетровськ: Ліра, 2017. 43 с.
5. Мхитарян О. Методика навчання української літератури: поточний та підсумковий контроль: навч.-метод. посіб. для студентів-філологів. Миколаїв, 2019. 164 с.
6. Наукові основи методики літератури: навчально-методичний посібник / За ред. доктора пед. наук, професора, члена-кореспондента АПН України Н. Й. Волошиної. К.: Ленвіт, 2002. 344 с.
7. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх

навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. К.: Ленвіт, 2000. 384 с.

8. Ситченко А. Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах: навчальний посібник для студентів-філологів. К.: Ленвіт, 2011. 291 с.
9. Слоньовська О. В. Методика викладання української літератури. Методичні рекомендації. Івано-Франківськ. 2019. 21 с.
10. Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. К.: Міленіум, 2002.
11. Токмань Г. Методика навчання української і зарубіжної літератури: самостійна робота студента. Київ: Міленіум, 2019. 110 с.

Викладач: професор кафедри української літератури,
кандидат педагогічних наук, доцент Ольга Володимирівна Слоньовська.